

МОНІТОРИНГ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Кіртока Руслан Гордійович

кандидат економічних наук,

доцент кафедри менеджменту та інновацій

Таран Олександра Ігорівна

студентка спеціальності «Менеджмент» (магістр)

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(м. Одеса, Україна)

В умовах глобальних викликів характер господарських процесів, їх інтенсивність, результативність, ефективність, а також внутрішньогосподарське управління залежать від структурно-функціональної складової промислового комплексу України. Глобальні виклики сьогодення впливають на взаємовідносини між суб'єктами промислового комплексу та потребують якісно нових управлінських підходів, адже його сучасний розвиток взаємопов'язаний з прискоренням інформаційно-комунікаційних процесів, які забезпечують отримання оперативної інформації в найкоротший термін.

Промисловий комплекс увійшов в інформаційно-комунікаційну епоху, яка вимагає прийняття оперативних управлінських рішень і використання нових підходів до системи внутрішньогосподарського управління на всіх рівнях промислового комплексу. Сучасні стратегії розвитку промислового комплексу та його структурно-функціональних елементів повинні формуватися з урахуванням застосування моніторингу, як інструменту системи управління у внутрішньогосподарському середовищі.

Промисловий комплекс – це сукупність взаємопов'язаних господарських елементів, які виконують відповідні завдання згідно з макроекономічним розподілом в залежності від ресурсного забезпечення, географічного фактору, людського капіталу та стратегічної мети, що сприяє збалансованому вирішенню виробничих, соціальних, економічних, фінансових, екологічних та інших проблем на макро-, мезо- та мікрорівнях, враховуючи ринкові механізми та важелі [1].

Досліджуючи систему управління промисловим комплексом та його структурними сегментами як складну модель, неминуче доводиться виділяти певні аспекти:

- діагностика внутрішніх та зовнішніх факторів внутрішньогосподарського середовища;
- оцінка та аналіз кореляційних залежностей у внутрішньогосподарському середовищі;
- результативна ознака у внутрішньогосподарському середовищі;
- внутрішньогосподарське планування та прогнозування;
- процес прийняття управлінських рішень на відповідному рівні.

Визначені компоненти системи управління промисловим комплексом та його елементами у модельованому управлінні діють як змінні величини та наповнюються значною кількістю інформації аналітичного або синтетичного характеру. Орієнтири визначених компонентів призводить до побудови механізму їх визначення. Відмітимо, що у якості результативної ознаки, на яку спрямована система управління промисловим комплексом та його елементами, може виступати безліч характеристик господарської діяльності підприємств промислового комплексу країни.

Моніторинг у системі управління промислового комплексу – це інструмент системи управління, який забезпечує виявлення, збір, обробку, накопичення, зберігання та поширення фактичної інформації щодо сегментного стану відповідних об'єктів промислового комплексу, прогнозування обґрунтованих даних динаміки й основних тенденцій його стратегічного розвитку, визначення внутрішньогалузевого потенціалу та формування обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень щодо підвищення результативності й ефективності у господарській системі промислового комплексу.

Моніторинг у системі управління промислового комплексу візуалізується у контролі за внутрішньогалузевими плановими та фактично досягнутими результатами діяльності.

Професор О. Побережець зазначає: «моніторинг – це процедура систематичного та безперервного спостереження за основними кількісними та якісними параметрами результатів діяльності суб'єктів

національної економіки з елементом їх оцінки. Важливими структуруючими елементами моніторингу є механізми, які забезпечують попередження появи небезпечних для суб'єктів національної економіки факторів відповідного середовища, що зумовлюють економічні, фінансові, соціальні та екологічні ризики» [2].

Ефективна реалізація моніторингу у системі управління промислового комплексу можлива лише за наявності встановлених цілей і орієнтирів, методичного й практичного інструментарію. Якісне проведення моніторингу у системі управління промислового комплексу дає можливість удосконалити функціональне внутрішньогалузеве господарське середовище, систему внутрішньогалузевого управління та реалізацію нових виробничих програм через прийняття стратегічних рішень, які базуються на об'єктивних, актуальних і неупереджених аналітичних або синтетичних даних на обраному для діагностики й оцінки рівні. Застосування моніторингу у системі управління промислового комплексу має фокусуватися на вирішенні завдань оперативного та стратегічного рівня:

- застосуванні адаптивного інструментарію у системі управління промислового комплексу, що вплине на результативність та ефективність управлінських рішень;
- обґрунтуванні господарських процесів, індикаторів, критеріїв та параметрів для діагностики результативності й ефективності діяльності у промисловому комплексі України;
- забезпеченні системи управління промислового комплексу своєчасною й якісною інформацією щодо результативності й ефективності господарської діяльності у внутрішньогалузевому середовищі;
- діагностиці, аналізі й оцінці обґрунтування закономірностей і взаємозв'язку у господарських процесах промислового комплексу;
- виокремленні факторів впливу, які визначають позитивні або негативні тенденції у внутрішньогалузевому середовищі, появу нових можливостей або загроз, вузьких місць і точок зростання результативності й ефективності в операційній, фінансовій, інвестиційній та інноваційній діяльності у промисловому комплексі;
- прогнозуванні та плануванні щодо результативності й ефективності в операційній, фінансовій, інвестиційній та інноваційній діяльності у промисловому комплексі;

– пошуках інвестиційно-інноваційної складової розвитку у внутрішньогалузевому середовищі промислового комплексу.

Таким чином, формування організаційної структури функції моніторингу у системі управління промислового комплексу є складним і трудомістким внутрішньогалузевим процесом, тому обов'язковими є визначення інструменту підтримки, що дозволить сформувати організаційно-функціональні структури, які максимально враховують особливості операційної діяльності у промисловому комплексі. До організаційної структури моніторингу у системі управління промислового комплексу ставляться якісно нові вимоги щодо принципів, алгоритмів, методів і механізмів проведення. Для результативного й ефективного управління у промисловому комплексі необхідна об'єктивна, неупереджена та своєчасна синтетична або аналітична інформація щодо змін, які відбуваються в об'єкті управління, що підтверджує доцільність застосування загальновідомого інструменту системи управління – моніторингу у внутрішньогосподарському середовищі промислового комплексу.

Список використаної літератури

1. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти : моногр. / за ред. д.е.н., доц. Є. І. Масленнікова. Херсон : Гринь Д. С., 2016. Вип. 1. 854 с.
2. Побережець О. В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : монографія. Херсон : Видавництво : Гринь Д. С., 2016. 500 с.
3. Масленніков Є. І. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств у системі економічного управління. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Том 5. № 4. С. 307–313.